

УДК 336

Козлова Вікторія Олександрівна
доцент кафедри фінансів, обліку та оподаткування
Карась Дарина Вікторівна,
здобувач вищої освіти,
Кушнір Андрій Сергійович
здобувач вищої освіти,
Національний авіаційний університет (Київ)

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТАВНОГО МЕХАНІЗМУ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ ТА ЛОМБАРДІВ

Анотація. Виявлено спільні і відмінні риси заставного механізму банків і ломбардів. Узагальнено диференціальні відмінності між банківськими установами і ломбардами. Розроблено рекомендації з удосконалення заставних механізмів банківських установ і ломбардів.

Ключові слова: кредити, банківська установа, ломбард, особливості, заставні механізми

Потреби гармонійного розвитку банківських і небанківських кредитних інститутів потребують виділення їх загальних і специфічних сторін діяльності, особливостей укладання договорів кредитування, заставних механізмів тощо. Кредиту притаманний ризик несвоєчасного чи неповного повернення коштів, що потребує існування додаткового забезпечення зворотності кредитів, у т.ч. шляхом видачі гарантій і надання застави.

Банк є юридичною особою, яка на підставі банківської ліцензії має виключне право надавати банківські послуги. Ломбард є фінансовою установою, виключним видом діяльності якої є надання на власний ризик фінансових кредитів фізичним особам за рахунок власних або залучених коштів, під заставу майна на визначений строк і під процент та надання супутніх послуг ломбарду.

Ломбарди не є фінансовими посередниками, власник видає кредити під заставу майна за рахунок власних коштів, що підтверджує основна питома вага власного капіталу в його пасиві.

Якщо банківські установи видають кредити різної тривалості, то ломбарди концентруються на видачі кредитів під заставу майна на короткий строк, без пролонгації; при несвоєчасній сплаті відсотків або непогашення позички,

закладене майно реалізується.

Для зменшення кредитного ризику у відносинах між кредитором та позичальником використовується застава. Її предметно-речовий стан для банківських установ не обмежується і може бути представлений майном, майновими правами, цінними паперами, гарантіями, поручництвом тощо. Заставою по кредитах ломбардів є майно, в основному, вироби з дорогоцінних металів та дорогоцінного каміння, за виключенням нерухомості та транспорту.

Особливою формою застави у ломбардах є заклад, коли заставоутримувач має право користуватися предметом застави. Максимальний розмір кредиту ломбарду обмежується вартістю предмета закладу, а для банківської установи - величиною кредитних ризиків і вимогами дотримання обов'язкових економічних нормативів. Короткий термін позик і їх забезпеченість високоліквідним майном забезпечують нижчий рівень кредитного ризику у ломбардах порівняно з банківськими установами.

Для оцінки кредитоспроможності позичальника банківські установи використовують дискримінантні моделі, ломбарди - скорингові. Моделювання кредитної діяльності дозволяє об'єктивніше визначити відсотки за користування кредитом, а також накладні витрати на реалізацію заставного майна.

Список використаних джерел:

1. Ярошевська О.В., Карась Д. В., Кушнір А. С. Кредити банківської установи та ломбарду: порівняльна оцінка механізмів. *Проблеми системного підходу в економіці*. 2022. №3. С. 99-102.